

Előfizetési árak:
Egész évre 4 ft., félévre 2 ft.
negyedévre 1 ft.
Egyes szám ára 8 kr
Hirdetések mérsékelt árák szerint.

A lap megjelenik minden va-
sárnap
Felelős szerkesztő:
FUCHS ANTAL.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: főt 20.
hová a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.

Kiadóhivatal: főt 20.
hová a lap anyagi részét illető közle-
mények és előfizetési pénzek küldendők

Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

UJPEST- ÉS RÁKOSPALOTA KÖZSÉGEK TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAPJA.

Előfizetés iránti felhívás.

Immár egy negyed esztendeje, hogy a »Közérdek« első száma a sajtót elhagyta és ezimének megfelelően teljesítette a községi és kulturális ügyek, nemkülönben a társadalom terén missióját. Hogy ez mennyiben sikerült, azt a nagy közönség ítéletére bizzuk.

Programmunk és ezelnünk ugyanaz, amit lapunk első számában közöltünk, abból nincs sem elvenni, sem hozzáadni valónk.

Mi is azt óhajtuk, hogy legyen Ujpestenek közönsége és telekkönyve, nemkülönben közéleti városa, hogy az legyen járési és közjegyzői hely, továbbá hogy Ujpest és Rákospalota együtt önálló választókerülette alakíttassanak.

Ezen ügynek tolnunkkal továbbra is szolgálataiba állunk s rajta teszünk, hogy a község lakosainak ezen kétségenkívül jogos és méltányos kívánalmait teljesedjenek.

A polgárok érdekeinek megvédésére a leghatásosabb eszköz a sajtó, olyan sajtó, mely tisztességes fegyverrel és komoly irányával igyekszik a polgárok érdekeit előmozdítani, azoknak érvényt szerezni.

Olyan lap, mely erelt gondolkodással, tárgyilagos magatartással igyekszik megértetni az intéző körökkel a polgárok sérelmeit, komoly és higgadt felszólalásaival meg tudja győzni az intéző köröket a polgárok érdekeinek fontosságáról és jogosultságáról.

És hogy ebbeli törekvésünk nem pusztán ígéret, kellő garanciát nyújtanak erre munkatársaink, kik a községek boletében vezet-

szerepet visznek és elismert szakertelmükkel fogva hivatnak a lapunk keretebe tartozó dolgok pertraktálására.

Ezen ezelt tűzte ki lapunk, ebben az irányban óhajttunk működni és mint Ujpest-Rákospalota község és polgárainak szószóloja a polgárok érdekeit megvédeni.

Ezért lapunk sohasem fog személyes ügyekre avatkozni, személyes érdekeknek a szolgálatában állni, hanem mindig a közérdeket tartva szem előtt, egyedül ezelnjét és hivatását fogja teljesíteni: *rendezni és javítani a két község ügyeit, érvényt szerezni a polgárok jogainak.*

Lapunk mindenkinek nyitva áll, mindenkivel szívesen közlünk felszólalásokat, mert azzal a polgárok érdekeit veljük előmozdítani de megkivánjuk azt, hogy a felszólalás lapunk igényeinek megfelelően, i. i. tisztességes hangon, a sajtó komolyságához mérten, tárgyilagos szellemben legyen megírva és ne ezelnző személyes ügyekre.

Ezekben alapítottuk meg újra programunkat, remélve azt, hogy Ujpest és Rákospalota község polgársága ezután méltányolni fogja komoly és tisztességes törekvésünket és lapunkat szellemileg és anyagiilag támogatni fogja, mert ha látni fogjuk, hogy a két község polgársága velünk tart, részt vesz önzellen munkálkodásunkban, akkor kétszeres bizalommal és tevékenységgel fogunk oda hatni, hogy érdekei igazságos védelmet és támogatást nyerjenek.

Végre pedig felelődjük meg, hogy lapunk előfizetési ára:

egy évre 4 ft.,
fél évre 2 ft.,
három hóra 1 ft.,

mely összeg a lap kiadóhivatalába **Kacsander és Fuchs** könyvnyomdájába, **Ujpest, főt 20. szám küldendő.**

A t. közönség szíves támogatását kerve maradtunk:

Ujpesten, 1896 július hó 25.

Hazaflás tisztelettel

a szerkesztőség és kiadóhivatal.

Az ujpesti bejelentő hivatal.

Egy fontos és régen várandó ügy életre keltésén fáradozik az ujpesti rendőrkapitány a r.-palotai és ujpesti előjárósággal egyetemben és pedig az ujpesti bejelentési hivatal felállításán.

Mielőtt a községi képviselőtestület egy ilyen fontos intézmény sorsa felett döntene, mert hiszen ha bármely csekély hozzájárulási összegről van is szó a község részéről, a döntő szó a képviselőtestületet kell, hogy illesse — programunkhoz hiven kötelességünknek tartjuk a kérdést az érdekelt nagyközönség előtt tárgyilagosan megvitatni, vajjon a kérdéses intézmény költségei már t. i. a költségeknek az a része, a mit a községnek, jobban mondva a nagyközönségnek kell viselni, arányban áll-e a község vagyoni erejével? nem okoz-e annak a községi háztartásba való beillesztésével zavarokat, avagy a polgár-

A „KÖZÉRDEK” TÁRSZÁJA.

Az én aggodalmaim.

Tisztelt szerkesztő ur.

Lapunk egy régebbi számában, valamely ragyogó toltu munkatársunk igen élesen írta le Berci barátunk aggodalmait.

Az én aggodalmaim azonban tudom nem írja le senki, nem lehet ennyire nélkülözhetetlen czimborája senkinek, mint mélyen tisztelt Berci urasága.

Azt azonban jól láttam, hogy szerkesztőségünk valamennyi tagja mulatott rajtam, midőn tisztelt szerkesztő ur által azon helyzetbe juttattam, hogy aggodalmaim támadjanak.

Mert rendszeren koszorus költőnkkel Petőfivel tartottam, a ki egy verseben azt mondá:

Hej! de mit is törődöm

Hej! de mit is aggódom ...

No de most az egyszer Isten veled Petőfi... Te szerzenes, te valószínűleg sohasem voltál az ujpesti »Közérdek« valóságos tisztelbeli riportere, te nem élted meg a millenniumot, te nem rendeztetted ki, hogy a Ballon-Captivon szállj föl s erről írj kimerítő tudósítást.

Oh igen tisztelt valóságos és valóságtalan, belső és külső munkatársaim! ti azt hiszitek, én nem láttam ravasz mosolytal kísért pillantásokat, midőn a szerkesztő ur elem állva azt mondá, no Bunkó ur, ön penteken föl száll a Ballon-Captivon, s a fölzállás minden egyes mozzanatát pontosan megfigyelve, azt le

fogja írni, különös tekintettel községünkre: értelt?

Itt a jegy...

Hogy érteltem-e... oh bár ne beszelt volna oly érthetőn.

A szerkesztőség minden ingó és ingatlan, élő és élettelen bulordarabja örült kánkán fenczöl járt e pillanatban szemem előtt, fülem züggött, s csak folyton-e szavakat hallottam »Pentek«... »Ballon-Captiva« s mielőtt e kiküldetés ellenérvelhettem volna, ellúnt a szerkesztő ur s ti is.

En, ki teljes életemben sem önkéntes tűzoltó, sem harangozó, sem turista nem voltam, Ujpestre is csak azért költöztem ki, hogy ne kelljen valamely hatodik emeleti manszárd szobából letekintennem, más lakásba nem bocsájítottak, látván előre már, hogy házbért ugysem látnak tőlem: én most egyszerre — jaj szeddül a fejem meg a számot is csak ki-mondani 2 vagy 300 meter magasra szálljak föl, s hozzá meg szerencsétlen vezeresillagom — penteken.

Mit szól ehhez szegény feleségem, ha megtudja? mit hat neveletlen gyermekem?

Ha megmondom neki nem enged el, mert babonas természete lévén, szentül azt hiszi, hogy baj esik rajtam, ha nem mondom meg, s megtudja a felszállás előtt, — hogy mit tesz velem — nem mondom meg... hisz ugy is tudja szerkesztő ur... én pedig elveszttem állásomat.

Nos tehát Isten nevében, majd csak megkiserlem valahogy, de mindenesetre jó lesz elkészülni minden eshetőségre.

Vagyoni viszonyaim rendezése nem nagy gondot okoz azon egyszerű okból, mert

nincs, zálogaim pedig kedves emlékül hagyom, jóindulatu hitelezőimnek, s már előre is kijelentem, hogy semmi köszönetet ezért el nem fogadhatok.

Feleségem s gyermekeim esetleg bekövetkezhető kimúlásom után utolsó visszavonhatatlan rendelkezésem folytán igen tisztelt pártfogóm, a szerkesztő urnak hagyományozom...

De mindenekelőtt denunczialom Godardot a rendőrségnél és pedig, hogy a Ballontartó kötel már kopott, a kosér korhadt a gép, nem megbízható, s tudom hogy pentekig minden szigorúan meg lesz vizsgálva, legalább ez irányban biztosítva leszek, s midtán sem Falb, sem a központi időjelző pentekre nem helyez semmi különösebb legrevoluciót kilitásba nem szükséges, hogy őket is feljelijem.

Életem is biztosítottam, de ez már fel-tűnést okozna, no meg pénzem sincs hozzá s ezen intézmények hiányos fejlesztésök folytán meg hitelbe nem biztosítanak.

Az ultra pedig egy drága emléket viszek magammal, melyet egy budapesti zeneakadémiái tanártól kaptam egy sikerült vicezem elhallgatásáért, t. i. egy millenniumi operást, nehogy annak illatát egy érdemellen élvezhesse, s ha elve feltalálnék jutni 4 vagy 500 méter magasra, rágyujtok haddkapianak a hold lakói is egy kis millenniumi operász illatot.

Most pedig Isten önnel t. szerkesztő ur.

Isten veletek munkatársaim a viszontlátásig pentek este elve-halva.

A magasban is aláztos szolgálja

Bunkó.

ság aránytalan megterhelését nem idézi-e elő, s végre az elérendő haszon arányban van-e a rá fordított költség-gel?

Ezek azok a szempontok, a melyeknek kell, hogy irányadók legyenek ugy ezen, valamint minden ehhez hasonló közérdekű kérdés elbírálásánál.

Lássuk hát őket egyenként.

A mint hallottuk a napokban a főkapitány indítványából kifolyólag bizalmas értekezletet tartott Ujpest és Rákospalota község előljárósága a helybeli rendőrkapitányval, a hol először is kiszámították, hogy az újpesti bejelentési hivatal felállításának költségei mintegy 7000 frtra fognak rugni és ebből a két község előljárósága együttesen hajlandónak mutatkozott — természetesen a képviselőtestületek beleegyezésével együttesen 10%-ot viselni az összes költségekből és pedig akként, hogy ezen tíz százalékából Ujpest község két részt, Rákospalota pedig egy részt viselne. Vagyis ha a bejelentési hivatal évi kiadása 7000 frt volna, az esetben a két község együttesen 700 frttal járulna a hivatal évi fenntartásához, a miből Ujpest fizetne 466 frtot, Palota pedig 234 frtot.

Ezek mindkét községre nézve olyan összegek, a melyek költségvetéseikbe illesztve az egyensúlyt egyik községnél sem billentenek meg és ha a községekre egyéb anyagi haszon nem is járulna, minthogy tudomással bírna arról, hogy kik laknak területén, már ezért is érdeemes volna ezen a község vagyoni erejéhez mért tehernek elvállalása.

Azonban volna a kérdéses hivatal felállításából mindkét községnek olyan haszna is, a mely sokszorosán felülmúlja a rá fordított kiadást, ugyanis mindkét községben évenként tetemes adókat irnak le az adózóknál ismeretlen helyre való költözködése ezimén is, mert ma már oly nagy kiterjedésű mindkét község, hogy a ki a közteher viselésétől menekülni óhajt, nem is kell neki a két község egyikéből a másikba átköltözni, hogy feltalálható ne legyen, nagyon elég a mai viszonyok között ha a község egyik részéből a másikba megy, hogy teljesen ismeretlen legyen. Ez pedig már csak azért sem egészséges állapot, mert az ekként behajthatlaná vált községi teher vissza száll arra a néhány törzslakosra, akik ugyis aránytalanul meg vannak terhelve, — azonban ezzel koránt sincs a bejelentési hivatal haszna kimerítve, mert a kétes existenciák beözönlésétől habár csak részben megszabadulás is már maga évenként ezeket ér, ma ugyanis boldogboldogtalan telepszik le mindkét községbe s egy bizonyos idő eltelte után ugy maga, valamint családja a község által való tartásra szorul és ez ellen a mostani állapotok mellett nincs orvosság, mindezen csak a bejelentési hivatal segíthet.

Mindezen indokokból tehát örömmel üdvözljük a bejelentési hivatal létesítésének eszméjét, mint olyant, a mely községünket a végleges konsolidációhoz egy nagy lépéssel közelebb hozza.

Dr. Venetianer újpesti főrabbi székfoglalója.

Fényvel és pompával, melyből az öröm tükröződött vissza, fogadta f. hó 21-én Ujpest

izr. hitközsége újonnan megválasztott főrabbiát fölisztelendő dr. Venetianer Lajos urat, ki azt a széklet fogja betölteni, melyből a nepek istenfelelemre taníttatnak, s mely székéből ezután a hit, hazaszeretet és emberszeretet tanai fognak hirdettetni, amint ezt az ünnepelt székfoglaló beszédében körvonalozta.

A kora délutáni órákban már nagy néptömeg tartotta megszállva a rakospalotai pályaudvar környékét, hol 3 rendező tartotta fenn a rendet. A fogadásra megjelent uri közönség közt ott láttuk: Kemény Gusztáv főszolgabíró, Lindt János köz-égi bíró, Zsoldos János községi főjegyzőt és Kolozsváry Gyula ker. kapitányt.

Harsogó eljenzes zúgott fel, midőn a vonat megerkezett, mely meg lelkesebbé lett, midőn az ünnepelt a vasuti kocsijában megjelent.

Kemény Gusztáv főszolgabíró volt az első, ki az érkezőt lendületes beszéddel a járás nevében üdvözölte, majd utána Lindt János bíró és Zsoldos János főjegyző a község nevében üdvözöltek, kiknek külön-külön mondott köszönetet a fogadatlásért.

Az újpesti izr. hitközségi előljáróság nevében Boskovits Alajos, az újpesti izr. nőgyógyász küldöttsege elen pedig dr. Elsner Simonne urnő üdvözölte a főrabbit, mialatt az ifjuság nevében egy díszes virágcsokrot nyújtottak át a főrabbi szeretett nejének.

Harsány eljenzes fogadatlás ezután a pályaudvarból kijövő rabbit és nejet mindaddig, míg a menet el nem vonult.

Az impozáns menet, melyet egy rendező nyitott meg, a főúton és a Beniczky-utczán vonult a templomhoz, hol díszruhas rendőrök tartották fenn a rendet.

A templomudvar bejáratánál felállított díszkapunál, melyen belül iskolásfiúk kepeztek sorfalat, két fehérruhás leánya ugy az ünnepeltnek mint pedig nejének egy-egy csokrot nyújtott át rövid beszéd kíséretében, melynek befejeztével a száz meg száz gyermek torkából felhangzó eljenkiáltás figyelemzette a templom falain belül levőket, hogy az ünnepelt megerkezett.

Feikörben álya várta az érkezőt a del-szaki növényekkel pazarul díszített előcsarnokban a hitközség képviselőtestülete, elen Weisz Mór elnökkel, ki szép beszéddel fogadta az érkezőt, melynek elhangzása után a templomi enekárnak ily alkalommal szokasos eneke zendült fel s tartott mindaddig, míg a megválasztott rabbi az elnök kíséretében a fehérruhás lányok által kepezett sorfalon végighaladva helyére ért.

A rendes délutáni ima befejeztével az új főrabbi szöszekre lépve, hatásos beszédben jelezte azon irányt, melyet a hitnek, vallásosságának, ember- és hazaszeretetének tanításában követni fog és beszédének végén huzgó imával kérte isten áldását a királyra és a királyi családra, az országra, a megyére, a községre és hitközségre és annak minden egyes tagjára.

Ezután a főrabbi a templom mellett levő lakásába vonult, hol a küldöttsegek tisztelegését a következő sorrendben fogadta, Hitközségi képviselőtestület, budai izr. hitközség, obudai izr. hitközség, újpesti izr. szl.-egylet, Bükürholim betegsegélyző-egylet, izr. nőgyógyász, az evangélikus egyháztagok, kath. egyháztagok, a köznevelődési kör, s végül a hitoktatók kara.

Este a köznevelődési kör helyiségeiben sikerült bankett volt, melyen vagy 200-an vettek részt. Az első pohárköszöntőt Weisz Mór hitközségi elnök mondotta a királyra. Utána dr. Hedervári, Mady Lajos ref. lelkész, Dezső Lajos a róm. kath. egyház alelnöke, Kolozsváry rendőrkapitány, Klein Ármin, Diamantstein, dr. Boskovits és dr. Altwehr a főrabbit köszöntötték fel, mire dr. Venetianer egyenként mondott köszönetet.

El nem mulaszthatjuk, hogy a fogadatlás sikeres rendezése körül külön elismeréssel ne adózzunk dr. Steinhardt Bodog ügyvéd urnak, s hogy ki ne jelentsük, hogy az ünnepély sikere és ténye nagyrészt az ő önfeláldozó és fáradhatatlan munkájának eredménye, mely munkájában őt az ifjuság, de főleg az általános lelkesedés támogatta.

A tanítókhos.*

A természet őstittkai Titán-kerekkel bontogatja a tudomány; a gőz hatalmas erejét nemsokára a mult idők emlékei közé tesszük

* A „Budapesti-Ertekező”-ből vettük át.

s ekebe fogják a villamot. Szárnyakat teremt az esz, az embernek is megszűnik a tavolság. Ma meg kaczagjuk, holnap tán igaz lesz, hogy más planeták lakóihoz röptjük át üzeneteinket a tudomány mindenható erejével.

Haladunk a világosság felé; földből bujnának elő a nagyszerű alkotások, csak ti fölöttetek áll meg az idő, kik a nemzet jövőjének s jövőjében a szabadságnak, művészetnek, jólétnek és nemzeti erkölcsnek őrei, leleteménységi és koldusszegény apostolai vagytok, ti fölöttetek magyar tanítók.

Oly büne és oly szegényfoltja ez a társadalomnak, mely egymagó képes egy nemzetet a romlás szelére sodorni. Erzi, tudja mindenki, hogy a ti munkátok a nemzeti lét alapja. Erzi, tudja mindenki, hogy a nemzet-fenntartó ősi erkölcsök fölött a modern társadalmi áramlatok Damokles-kardja függ.

És itt hiába van készen a szuronyok erőhatalma! Az erőszak megtermi a maga reakcióját s midőn az uralkodó eszmék hatalma kizárólag és elbizakodva megis csak arra kiván támaszkodni, törekvéseiben és ténykedésében tevesztett erkölcsöket használ. Mert hogy egy Vailant hoher kezében verzik el a gillulint alatt, az meg nem azt jelenti, hogy a nyomor és társadalmi viszonyok születte szenvedélyek természetzsabta mederben vannak már terelve. Az állam és haza mai fogalma ellen köpönyeg alatt szoritgatják az elesre fent kelet, lesven az alkalmas pillanatot. És hol van itt a fenálló isteni és emberei törvények biztatása? A szenvedélyek megtermik a maguk fanatizált apostolait, vajjon lesz-e erő ekkieheztelet, demoralizált seregben, hogy megtudják ellenők vedeni az oltart, melynek haza a neve?

És ez a munka ti reátok vár, magyar tanítók.

Tietek a honfennntartás munkája.

Ebren legyen hat a társadalom és ebre legyenek azok, kikre az emberiség összességének egy része bizatott, hogy bölcsességökkel és tudásukkal gátat tudjanak emelni amaz áramlatok ellen, amely ha megindul, el fogja söpörni mindazt, ami emberi kebelnek szent volt.

Ebren legyen a magyar társadalom, mely a küzdelemben annyival is gyöngébb, mivel az ezeréves haza egysége ellen nemcsak a kozmopolitizációt hirdető tanok, hanem a széthuzó nemzetiségek aspirációi is aknamunkát folytatnak.

Kosón lesz akkor meghuzni a vészharangot, ha a nép minden rétege meg lesz metelyezve.

Ti is ebren legyetek, ti magyar tanítók!

Mig a társadalomnak önmaga iránt első kötelessége, hogy az alvilágosságot az igazi világosság fényébe vesszítse, a ti kötelességetek a hazához és nemzethez, valamint a társadalomhoz az, hogy lelketek minden jobb erejével álljatok a küzdők sorában, de követeljétek isten és a haza nevében, hogy korszakot teremő munkálatokhoz adja meg a társadalom a lehetőséget.

Ha magatoknak követeltek, a hazának követeltek.

A könyörgés ideje lejárt.

Az ömerzetet meg lehet kötözni a nyomorral és ti meg voltatok avval ugyan kötözve. Alázatos, szerény emberek voltatok s mi volt érte a fizetés? 300 fit, (ha ugyan az is meg volt!) és lenezetes.

Nem ül ki az arczotokon a szegénypirja?

Nem csordul ki a könnyetek?

Akartok meg sokáig a szolgák utolsói után következni?

Láttatok egymást a kongresszuson?

Hallottatok a kiáltó vadat, mely anyyi felszeg, kopott alakról emelte fel vetőjét a lealáztatás ellen a magyar kultúra érdekében?

Akartok várni meg?

Hányan vagytok?

Hát 25,000 ember szavát, ha egy kórusban harsog, nem fogják meghallani?

Vigyázzatok! Ebre legyetek! Eljött a tettek ideje, midőn ügyetek, mely a nemzet ügye is, a reformok küszöbere lépett.

Hallottatok a biztató és megérdemelt erkölcsi e ismerés szavait, mely onnan jött, hol kultureletünk legmagasabb rangu faktora áll, a mely helyen mindezüideg dermedt közönyt nyel néztek a mi küzdelmeinket és siket fülek fogadták keserű panaszainkat.

Ragadjatok meg az alkalmat, mely egy bölcsen gondolkozó államférfi jóindulatában

Pályázat

óvónői állásra!

Az újpesti közsegi óvodánál lemondás folytán üresedésbe jött **óvónői állásra** pályázat hirdettetik. **Evi fizetés 400 frt s egy szoba-, konyhából álló lakás.** A kik ezen állomást elnyerni ohajtják, kellőleg felszerelt kervenyeiket legyenek szivesek alolított felügyelő bizottsági elnökhöz (lakik Újpesten, István-tér 24. sz. a.) **f. é. augusztus 5-ig benyújtani.** A megvalasztott óvónő állását **f. é. szeptember 1-én lesz köteleles elfoglalni.**

Újpest, 1896 július 16.

Mády Lajos

felügyelő bizottsági elnök.

2-3

Egy teljes üzleti berendezés minden szakmához alkalmas, olcsó áron eladó

Bővebbet Schön Bernát papir-üzletében.

2-3

Egy jó házból való fiu nyomdánkban tanonczul felvétetik.

Ujpestnek egyedüli dusan és nagy választékban felszerelt

Papir- és könyvkereskedése Schön Bernát

főut 15, fióküzlet Károly- és templom-utca sarkán.

Író, rajz, festő és mindennemű iskolaszerek nyomtatványok szállítása.

KACZANDER ÉS FUCHS

könyvnyomdája

Ujpest, főut 20. sz.

Ajánlják a kő- és könyvnyomdai szakba vágó összes munkák esinos, gyors és olcsó ároni készítését, u. m.:

Bank- és kereskedelmi nyomtatványokat, esketési és bál meghevókat, üzleti kártyákat, falragaszokat, gyászlapokat, műveket, hirdapokat stb.

A n. é. közönség bizalmát és megrendelését kérve, maradunk

kiváló tisztelettel

Kaczander és Fuchs.